

Počátek novověku

1492 mezník mezi středověkem a novověkem

Příčiny

- Osmané brání v cestě na Orient
- do Evropy se dováží koření, bavlna, porcelán, čaj, hedvábí, které najednou nemají
- v Evropě došly zdroje zlata a stříbra
- touha po zisku území za účelem zlepšení pozice, odbytiště pro výrobky

Předpoklady

- posloužila mapa Eratosthena z Kyrény z doby helénistické
- mapa **Toscanelliho**, též oživil představu toho, že Země je kulatá
- znalost kompasu od Arabů, *astroláb* = určuje polohu hvězd podle polohy Slunce
- nové typy lodí, *karaky* či *karabely*: mají hlubší ponor → stabilnější, hlubší podpalubí
- **Martin Boheim**, autor prvního globu
- na Pyrenejském poloostrově skončila reconquista

Koncepce

- jak se dostat do Indie?
 - a. plout kolem Afriky
 - b. plout pořád na západ a prostě na ni „narazit“
- vítězí první možnost obeplouvání Afriky

1487 **Bartolomeo Díaz** (Portugalec) dorazí k Mysu Dobré naděje

1497 **Vasco da Gama** (Portugalec) se dostane až na západní pobřeží Indie, opěrný bod Kalikat

- podél trasy zakládány obchodní stanice, dováží koření

1500 **Pablo Álvares Cabral** (Portugalec) doplouvá do Brazílie, považován za objevitele

- od 16. století pronikají na území dnešní Číny, Japonska

Španělsko

- strategie: plují na západ a doufají, že do Indie dorazí
- Isabela Kastilská a Ferdinand Aragonský podporují Kryštofa Kolumba
- záchytný bod Kanárské ostrovy

1492 Kryštof Kolumbus vyplouvá z přístavu Palos se třemi loděmi, po nějaké době doplouvají ke Karibiku, pak k Hispaniole

- Kolumbus umírá v chudobě zapomenutý
- **Amerigo Vespucci** začal popisovat, co na výpravě s Kolumbem vidí, začíná se mluvit o zemi Amerigově → Amerika, termín už od roku 1507

- Mercatorova mapa

1500 **Vicente Pinzón** objevuje ústí Amazonky

1513 **Vasco de Balboa** překračuje Panamskou šíji – potvrzení objevu nového kontinentu

1519 **Fernao Magalhaes** obeplul celou zeměkouli, Portugalec působící ve španělských službách, čímž doložil, že je kulatá

Koloniální válka

- o nově objevená území mezi Španěli a Portugalci
- 2000 km západně od Kapverdských ostrovů linie, na západ od ní Španělské a na východ Portugalské
- od 16. století začínají pronikat mimo Evropu nová koloniální vlastníci: Nizozemci, Britové

Důsledky

- do Evropy příliv zlata a stříbra
- vytvoření světového obchodu, zánik tradičních obchodních center na Ap. pol. a přesouvají se do Evropy
- přivezení nových nemocí, třeba Syfilis